

Vergaderjaar 2020–2021

35 570 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2021

Nr. 7

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2020

Door middel van deze brief informeer ik uw Kamer over de Nationale Handelsmissie Korte Ketens die ik in de zomer van 2019 heb aangekondigd. Met deze Nationale Handelsmissie vraag ik aandacht voor het belang van kortere voedselketens en geef ik tevens verder uitvoering aan een deel van de initiatiefnota van uw Kamerlid mw. C. Dik-Faber (Kamerstuk 35 068), de motie van uw leden Van der Molen en Geurts (Kamerstuk 35 300 IIA, nr. 6), een deel van de motie van uw leden Dik-Faber en Geurts (Kamerstuk 35 000 XIV, nr. 41) en enkele toezeggingen die ik deed tijdens de begrotingsbehandeling voor de LNV-begroting van 2021 (Kamerstuk 35 570 XIV, nr. 2).

Aan het begin van deze kabinetsperiode is de LNV-visie gepresenteerd (Kamerstuk 35 000 XIV, nr. 5). Vervolgens is een concreet realisatieplan «Op weg met nieuw perspectief» (Kamerstuk 35 300 XIV, nr. 77) opgesteld waarin doorklinkt dat het fundament voor de transitie ligt bij de mensen in de regio's en in de diverse agroketens aanwezig is – de ondernemer, bestuurder en burgers.

Er is behoefte aan nieuw perspectief. Het herkennen, erkennen en waarderen van grote of soms schijnbaar kleine stappen die bijdragen aan de ontwikkeling richting kringlooplandbouw. Een van de stappen die gezet worden is het verkorten van ketens. Talloze initiatieven en regionale deals laten zien dat korte ketens werken. Voor de ondernemers zelf én voor de natuurlijke balans en leefbaarheid in de omgeving.

Bij korte ketens kennen boeren en afnemers elkaar beter en kunnen zij makkelijker hun ketens sluiten en eerlijke prijzen bedingen. Ze delen vaak het belang van een gezonder milieu en beter natuurbeheer. Als boeren direct met burgers in contact helpt dat eveneens bij een wederzijds begrip en waardering.

Vanuit mijn departement heeft de Taskforce Korte Keten zich voor de korte ketens ingezet om de initiatiefnemers te ondersteunen. Als «makelaar» brachten zij het aanbod van ondernemers en de vraag van consumenten in de afgelopen periode samen. Deze organisatie van korte keten-ondernemers is ingericht om kennis te delen, opschaling te bevorderen en ondernemers te ondersteunen bij het maken van verdienmodellen. Toen begin dit jaar het coronavirus toesloeg en de bewegingsvrijheid van burgers noodgedwongen werd beperkt, had dit als positief effect dat burgers de voedselproducenten (boeren) in de buurt herontdekten. Boerderijwinkels en plaatselijke bakkers zagen de omzet stijgen.¹ Ook de omzet in maaltijdboxen steeg, niet alleen bij de traditionele aanbieders², ook horecaondernemers, boeren en tuinders boden hun producten en diensten aan via maaltijdboxen. Mijn departement heeft in deze periode het initiatief «supportyourlocals» van de Taskforce Korte Ketens ondersteund, om zoveel mogelijk burgers te bereiken.

Deze zomer heb ik daarom een Nationale Handelsmissie door Nederland gemaakt om de pioniers van de korte keten op te zoeken, te ondersteunen en nieuwe kansen te ontdekken. We zien hoe de boer minder afhankelijk wordt van de grillen van de markt. Hoe bijzondere streekproducten weer hun weg vinden naar ons bord. Hoe producenten waarde toevoegen aan de omgeving. En hoe de korte keten kan helpen de ambities voor kringlooplandbouw te realiseren, Nederlandse streek- en regioproducten te herwaarderen en de afzet ervan te vergroten. Mede met de inzet van provincies en de Taskforce Korte Keten hebben we de afgelopen tijd gewerkt aan dit doel. Door de coronacrisis heeft de Nationale Handelsmissie echter een andere vorm gekregen dan gebruikelijk bij een handelsmissie. De inzet om concrete deals en initiatieven tussen producenten, inkoopcollectieven en burgers te belichten en de waardering voor streek- en regioproducten te vergroten is nog steeds de voornaamste doelstelling van de Nationale Handelsmissie. Een bijeenkomst tussen producenten, afnemers en beleidsmakers is onder de huidige omstandigheden echter niet mogelijk. Daarom is een nieuwe opzet van de Nationale Handelsmissie gemaakt met inachtneming van de coronamaatregelen die bestaat uit vier elementen:

1. Een videoserie over pioniers in de korte keten;
2. Een webcast met ondernemers, gedeputeerden en de Taskforce Korte Keten;
3. Een catering deal (Eten uit de Korte Keten);
4. Een intentieverklaring tussen de Taskforce Korte Keten, provincies en LNV.

Hieronder ga ik in op de verschillende elementen.

Videoserie

De provincies hebben de afgelopen maanden een korte keten-initiatief aangedragen voor een video-serie over de korte keten. Er is voor een videoserie gekozen om in een kort tijdsbestek initiatieven en deals te belichten. Het is een blijvende inspiratiebron, omdat de afleveringen via ons platform (www.platformkringlooplandbouw.nl) beschikbaar blijven. De serie bestaat uit 4 afleveringen van ongeveer 12 minuten. Elke aflevering heeft een thema. In elke aflevering komen drie deals uit drie provincies aan bod. Zo maakt de kijker een ronde door heel Nederland. De thema's in de videoserie Nationale Handelsmissie Korte Keten zijn:

¹ Volgens onderzoeksbureau GfK steeg de omzet van slagers en groenteboeren met 30% tot 40% in de maanden maart-juni 2020.

² ABN AMRO zag in maart en april een transactiestijging bij deze bedrijven van ruim 80%. Bron: Trouw 12-08-2020 «Kan de maaltijdbox de klant ook na corona vasthouden?»

- **Made (& cooked) in Holland** initiatieven waarbij het bijzondere regionale product centraal staat.
- **Keten van morgen** duurzaamheid en de toekomst, de rol van data bij het oplossen van logistiek en inkoop.
- **De cirkel is rond** initiatieven waarbij korte ketens ook circulair worden gemaakt.
- **Boer en Buurt** initiatieven waarbij boeren een onderscheidende bijdrage leveren aan de buurt.

Webcast

Op 5 oktober zendt mijn departement met de provincies een webcast uit, waarin we in verschillende gesprekken de belangrijkste thema's in de korte ketens behandelen. Wageningen University & Research (WUR) presenteert de resultaten van een onderzoek naar de potentie van korte ketens en samen met de provincies en de Taskforce Korte Keten spreken wij de intentie uit om ook in de toekomst kennis te blijven delen en ondernemers te ondersteunen. De webcast is door iedereen terug te kijken op www.platformkringlooplandbouw.nl/korte-keten.

Cateringdeal

Provincies³ en het Rijk met negen van hun cateraars sluiten een greendeal om meer lokale producten aan te bieden in hun restaurants. De cateraar van het restaurant van de Tweede Kamer is benaderd om mee te doen aan deze deal maar neemt vooralsnog geen deel.⁴ We blijven met hen in gesprek en ze kunnen alsnog deelnemen. Met deze deal heeft niet alleen het Rijk, maar hebben ook de provincies in lijn met de motie van de leden Van der Molen en Geurts over het bevorderen van Nederlandse (streek-)producten in restaurants van de Tweede Kamer een stap gezet.

Intentieverklaring

Provincies⁵ en LNV gaan samen de krachten bundelen voor de korte keten. We gaan kennis delen, beleid op het gebied van korte ketens op elkaar afstemmen en onderzoeken hoe we beter kunnen samenwerken in de korte keten. De Taskforce Korte Keten wordt de spil. Samen met de provincies sluit LNV een intentieverklaring voor verdere samenwerking in de korte keten met de Taskforce Korte Keten. De provincies Gelderland, Overijssel en Drenthe zijn trekker van dit traject. Deze samenwerking geeft eveneens invulling aan mijn doelstelling en eerdere toezegging (Kamerstuk 35 068, nr. 4) om te zorgen voor advisering op maat van kleinschalig opererende producenten van streek-eigen, regio-gebonden producten over voedselveiligheid.

Platform Kringlooplandbouw

Om ondernemers te blijven ondersteunen in hun inspanningen om de ketens te verkorten en het productieproces te verduurzamen, richten we het platformkringlooplandbouw.nl in met een onderdeel korte ketens. Daarin wordt de videoserie geplaatst, de webcast, informatie over korte ketens, voorbeelden van korte keten ondernemers en een loket om ondernemers met elkaar in contact te brengen en ondernemersvragen te

³ De provincie Friesland heeft aangegeven niet mee te willen doen aan de cateringdeal.

⁴ De cateraar van het restaurant van de Tweede Kamer heeft aangegeven onder de huidige omstandigheden niet mee te willen doen aan de cateringdeal. Later aansluiten bij deze deal is mogelijk.

⁵ De provincie Friesland heeft aangegeven niet mee te willen doen aan de intentieverklaring.

beantwoorden. Deze laatste module wordt beheerd door ondernemers zelf, via de Taskforce Korte Keten. Op termijn worden beleidsbepalingen van provincies toegevoegd aan dit platform.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten